

Prowadzenie postępowania wg nowych procedur – wnioski z kontroli postępowań przeprowadzonych przez UZP

Warszawa, 20.10.2020 r.

Kontrola Prezesa UZP

Prezes Urzędu przeprowadza kontrolę w zakresie zgodności z przepisami ustawy Pzp działań lub zaniechań zamawiającego.

Ograniczenie kompetencji kontrolnych Prezesa Urzędu:

- pod względem kryterium kontroli – weryfikacja wyłącznie pod względem zgodności z przepisami ustawy Pzp (kryterium legalności);
- w zakresie przedmiotu kontroli – brak możliwości weryfikacji zgodności z przepisami Pzp realizacji takich praw i obowiązków zamawiającego, które nie dotyczą konkretnego postępowania.

Kontrola Prezesa UZP

Przepisy ustawy stosuje się do kontroli:

- postępowania o udzielenie zamówienia
- zawarcia lub zmiany umowy

Przepisy stosuje się odpowiednio do postępowania:

- o zawarciu umowy ramowej,
- dynamicznego systemu zakupów,
- systemu kwalifikowania wykonawców lub konkursu
- oraz do kontroli zawarcia lub zmiany umowy ramowej.

Kontrola Prezesa UZP

Kontrola doraźna

- wszczynana jest z urzędu lub na wniosek niezależnie od źródła finansowania zamówienia;
- wszczynana w przypadku uzasadnionego przypuszczenia, że doszło do naruszenia przepisów ustawy, które mogło mieć wpływ na wynik postępowania lub konkursu albo zawarto lub zmieniono umowę lub umowę ramową z naruszeniem przepisów ustawy;
- kontrola doraźna wszczęta na wniosek prowadzona jest **wyłącznie** w zakresie zarzutów wynikających z informacji zawartych we wniosku o wszczęcie kontroli;
- o wszczęciu kontroli zawiadamia się zamawiającego oraz wnioskodawcę.

Kontrola Prezesa UZP

Postępowanie wyjaśniające

- postępowanie wyjaśniające stanowi wstępny etap kontroli doraźnej i ma na celu ustalenie, czy zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że doszło do naruszenia przepisów ustawy, które mogło mieć wpływ na wynik postępowania lub konkursu albo zawarto lub zmieniono umowę lub umowę ramową z naruszeniem przepisów ustawy;
- w przypadku niepotwierdzenia uzasadnionego przypuszczenia, postępowanie wyjaśniające kończy się informacją o braku podstaw do dalszego prowadzenia kontroli.

Kontrola Prezesa UZP

Zakończenie kontroli doraźnej

Zakończenie kontroli doraźnej następuje po przeprowadzeniu:

- postępowania wyjaśniającego, w sytuacji niepotwierdzenia uzasadnionego przypuszczenia, że w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub konkursie doszło do naruszenia przepisów ustawy, które mogło mieć wpływ na jego wynik, poprzez przekazanie informacji o braku podstaw do dalszego prowadzenia kontroli;
- postępowania kontrolnego, przez doręczenie zamawiającemu informacji o wyniku kontroli zawierającej w szczególności informację o stwierdzeniu naruszeń lub ich braku.

Kontrola Prezesa UZP

Konsekwencje stwierdzenia naruszeń

1. Zawiadomienie właściwego rzecznika dyscypliny finansów publicznych
2. Wystąpienie do sądu z wnioskiem o unieważnienie umowy/ zmiany umowy
3. Nałożenie kary pieniężnej (dotyczy zamawiających, o których mowa w art. 4 pkt 3, w tym wykonujących działalność sektorową, oraz, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3

Kontrola Prezesa UZP

Kontrola uprzednia

Prezes Urzędu przeprowadza obowiązkową kontrolę udzielanych zamówień przed zawarciem umowy (kontrola uprzednia) współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, jeżeli wartość zamówienia dla:

- 1) robót budowlanych – jest równa lub przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 20 000 000 euro;
- 2) dostaw lub usług – jest równa lub przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 10 000 000 euro.

W przypadku udzielania zamówień w częściach, kontroli podlegają zamówienia, których wartość określona dla danej części jest równa lub przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 1 mln euro.

Kontrola Prezesa UZP

Kontrola uprzednia – zamówienia innowacyjne

W przypadku zamówień o wartości równej lub przekraczającej progi unijne, które obejmują aspekty związane z innowacyjnością lub których przedmiotem jest produkt innowacyjny, innych niż zamówienia, o których mowa w art. 613 ust. 2, Prezes Urzędu może przeprowadzić kontrolę uprzednią dokumentów zamówienia na wniosek zamawiającego (bez względu na źródło finansowania)

Kontrola ta nie obejmuje części technicznej dokumentów zamówienia.

Kontrola ta może obejmować swoim zakresem całość postępowania lub etap zaproszenia do składania wniosków lub ofert, etap negocjacji lub etap oceny ofert.

Kontrola Prezesa UZP

Zakończenie kontroli uprzedniej

Zakończeniem kontroli uprzedniej jest doręczenie zamawiającemu informacji o wyniku kontroli uprzedniej, która w szczególności zawiera:

- informację o stwierdzeniu naruszeń lub ich braku
- zalecenia pokontrolne, jeżeli w toku kontroli uprzedniej stwierdzono, że jest zasadne unieważnienie postępowania lub usunięcie stwierdzonych naruszeń.

Przed zakończeniem kontroli uprzedniej zamawiający nie może zawrzeć umowy.

Kontrole uprzednie prowadzone w ramach nowych przepisów

W 2021 r. Urząd wszczął do chwili obecnej
141 kontroli uprzednich.

26 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego
objętych kontrolą uprzednią (ok. 18%)
przeprowadzonych zostało na podstawie ustawy Pzp
z 2019 r., z czego 11 z tych kontroli zostało już
zakończonych a w odniesieniu do pozostałych
prowadzone są aktualnie czynności kontrolne.

Kontrole uprzednie prowadzone w ramach nowych przepisów

W ramach zakończonych 11 kontroli uprzednich:

- w 7 kontrolach nie stwierdzono naruszeń ustawy Pzp (64%);
- w 3 kontrolach stwierdzono naruszenia ustawy Pzp, które nie miały wpływu na wynik postępowania (27%);
- w 1 kontroli uprzedniej stwierdzono naruszenie, które mogło mieć wpływ na wynik postępowania (9%) i w związku z tym wydane zostały zalecenia usunięcia nieprawidłowości.

Kontrole uprzednie prowadzone w ramach nowych przepisów

Przykłady naruszeń

Naruszenie z możliwością wpływu na wynik postępowania

art. 119 ustawy Pzp i art. 128 ust. 1 ustawy Pzp poprzez zaniechanie wezwania wykonawcy do przedłożenia dokumentów potwierdzających brak podstaw do wykluczenia podmiotów udostępniających swoje zasoby oraz zaniechanie przeprowadzenia badania, czy nie zachodzą wobec tych podmiotów podstawy wykluczenia, które zostały przewidziane względem wykonawcy

Kontrole uprzednie prowadzone w ramach nowych przepisów

Przykłady naruszeń

Naruszenia nie mające wpływu na wynik postępowania:

- art. 124 pkt 1 w związku z art. 108 ust. 2 ustawy Pzp poprzez brak żądania dokumentu, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie podmiotowych środków dowodowych oraz innych dokumentów lub oświadczeń, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, który był niezbędny do przeprowadzenia postępowania;

Kontrole uprzednie prowadzone w ramach nowych przepisów

- art. 84 ust. 4 ustawy Pzp poprzez zaniechanie zamieszczenia w ogłoszeniu o zamówieniu informacji o zastosowaniu wstępnych konsultacji rynkowych;
- art. 134 ust. 1 pkt 7) w związku z art. 119 ustawy Pzp poprzez niewskazanie w SWZ wszystkich podstaw wykluczenia, w oparciu o które Zamawiający będzie badał podmioty trzecie, udostępniające swoje zasoby na zasadach określonych w art. 118 ustawy Pzp;
- art. 16 pkt 1) w związku z art. 124 pkt 1) ustawy Pzp poprzez wskazanie w SWZ szerszego zakresu dokumentów (podmiotowych środków dowodowych) wymaganych od wykonawców zagranicznych w stosunku do dokumentów wymaganych od wykonawców posiadających siedzibę lub miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

Kontrole uprzednie prowadzone w ramach nowych przepisów

- art. 56 ust. 6 ustawy Pzp poprzez złożenie przez członków komisji przetargowej oświadczenia o braku istnienia okoliczności z art. 56 ust. 3 ustawy Pzp po rozpoczęciu wykonywania przez ww. osoby czynności związanych z przeprowadzaniem niniejszego postępowania o udzielenie zamówienia;
- art. 98 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp poprzez zwrot wadium wykonawcom w terminie przekraczającym 7 dni od dnia upływu terminu związania ofertą.

Wnioski o przeprowadzenie kontroli

W 2021 r. do Urzędu wpłynęło do chwili obecnej 400 wniosków o przeprowadzenie kontroli zamówień.

115 z tych wniosków (28%) dotyczy zamówień przeprowadzonych na podstawie ustawy z 2019 r.

Wnioski o przeprowadzenie kontroli

Zarzuty naruszenia ustawy Pzp:

- art. 99 poprzez opisanie przedmiotu zamówienia w sposób niejednoznaczny i niewyczerpujący albo który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję, w szczególności poprzez wskazanie znaków towarowych, patentów lub pochodzenia, źródła lub szczególnego procesu, który charakteryzuje produkty lub usługi dostarczane przez konkretnego wykonawcę, jeżeli mogłoby to doprowadzić do uprzywilejowania lub wyeliminowania niektórych wykonawców lub produktów;
- art. 112 poprzez określenie nieproporcjonalnych warunków udziału w postępowaniu;
- art. 240 ust. 1 i 2 w zw. z art. 16 - określenie kryteriów oceny ofert w sposób nieprawidłowy;
- art. 109 ust. 1 pkt 6 brak wykluczenia wykonawcy pomimo wystąpienia konfliktu interesów;
- art. 226 ust. 1 pkt 2 lit. b) poprzez zaniechanie odrzucenia oferty wykonawcy niespełniającego warunków udziału w postępowaniu;
- art. 226 ust. 1 pkt 5 poprzez zaniechanie odrzucenia oferty z uwagi na to, że jej treść jest niezgodna z warunkami zamówienia;

Wnioski o przeprowadzenie kontroli

- art. 226 ust. 1 pkt 6 w zw. z art. 67 poprzez odrzucenie oferty wnioskodawcy oraz art. 128 ust. 1 poprzez zaniechanie przez zamawiającego do wezwania wnioskodawcy do uzupełnienia podmiotowych środków dowodowych;
- art. 226 ust. 1 pkt 6 przez niezasadne odrzucenie oferty z uwagi na to, że oferta nie została sporządzona lub przekazana w sposób zgodny z wymaganiami technicznymi oraz organizacyjnymi sporządzania lub przekazywania ofert przy użyciu środków komunikacji elektronicznej określonymi przez zamawiającego;
- art. 226 ust. 1 pkt 8 poprzez zaniechanie odrzucenia oferty zawierającej rażąco niską cenę;
- art. 224 poprzez zaniechanie wezwania do wyjaśnienia rażąco niskiej ceny;
- udzielenie zamówienia w trybie zamówienia z wolnej ręki bez zachowania trybów konkurencyjnych oraz udzielenie zamówienia wykonawcy w warunkach czynu nieuczciwej konkurencji;
- niestosowania ustawy Pzp - udzielania zamówień poniżej progu 130 tys. zł;
- dotyczące etapu realizacji umowy o zamówienie publiczne.

Wnioski

1. Wnioski o przeprowadzenie kontroli w większości nie obejmują nowych regulacji w zakresie prowadzenia postępowania, a podobnie jak w przypadku poprzednio obowiązujących przepisów dotyczą czynności podejmowanych przez zamawiającego związanych z dokonaniem opisu przedmiotu zamówienia i ustaleniem warunków udziału w postępowaniu, jak również procesem oceny ofert.
2. Dotychczas stwierdzane formalne naruszenia związane z procedurą prowadzenia postępowania w zasadzie nie miały wpływu na wynik postępowania.
3. Nadal aktualny pozostaje postulat związany z dokładaniem należytej staranności w przygotowaniu postępowania przez Zamawiających co w efekcie zmniejsza ryzyka stwierdzenia nieprawidłowości w ramach prowadzonych kontroli, a jednocześnie wydaje się być jednym z elementów kluczowych również w zakresie ekonomiki postępowania.
4. Wydaje się, że przynajmniej część stwierdzanych naruszeń związana jest z presją czasu jaka ciąży na Zamawiających, co powoduje popełnianie błędów w trakcie prowadzonego postępowania.

Dziękuję za uwagę